

RENAȘTEREA

ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

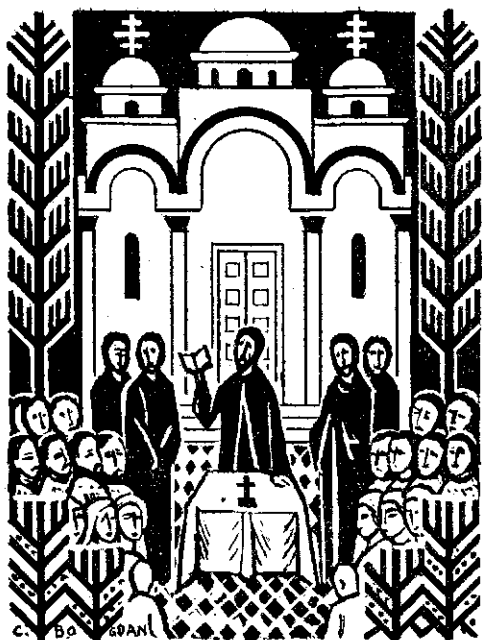
Redactor: Protoereu D. ANTAL

— Abonamentul: 450 Lei la an —

CLUJ, Strada Iuliu Maniu Nr. 31

CUPRINSUL:

Un preot: Cercetarea bisericii de către credincioși. — *Prof. V. Moldovan:* Principiile fundamentale ale organizației bisericești de astăzi. — Cronică. — Concurs pentru cantori la Cluj. — Convocarea conferinței preoțești din tractul Bistrița. — Reglementarea Asociațiilor religioase și a sectelor. — Concurs pentru întregirea postului de capelan în parohia Ighiel. — Concurs pentru întregirea parohiei Râpa-de-jos.

Cercetarea bisericii de către credincioși.

Iată o problemă care preocupă intens pe mulți preoți de ai noștri și tocmai pentru aceasta aflăm de foarte folositor a reproduce aproape în întregime articolul „Problema frecvenții la biserică” scris de „Un preot”, pe care modestia îl face să nu semneze, în revista bisericească „Ingerul” a clerului din eparhia Buzăului:

„Fără îndoială, orice preot dorește să aibă cât mai mulți enoriași la biserică, în timpul sfintelor slujbe.

Pe mine m'a preocupat această problemă dela început. De aceea am studiat-o cu toată atenția. Am citit prin cărți, am întrebat pe preoții mai bătrâni, adeseori am liturghisit prin alte sate, am asistat la slujbe prin diferite orașe, numai și numai ca să pot afla mijloacele prin care să pot atrage pe credincioși la biserică și în acelaș timp, să mă documentez și asupra cauzelor pentru care enoriașii nu se duc la biserică, acolo unde nu se duc.

Și în adevăr, am aflat cumcă enoriașii se duc la biserică atunci când știu că preotul săvârșește slujba frumos și cu toată evlavie, când predică pe înțeles și cu simțire și, mai presus de toate, când știu că preotul este cinstit și duce o viață suflească și trupească, demnă de sacerdoțiu pe care-l poartă.

Odată informat asupra acestor lucruri, am și pornit la treabă.

Am început să săvârșesc sfânta liturghie, ca și toate celelalte slujbe, cu toată evlavie

și atenția cuvenită. Mă gândeam la artiștii de pe scena teatrelor, cu câtă precauțiune și perseverență își studiază și învață rolurile, pentru ca să le poată interpreta la fel. *Ei mi-au fost de exemplu.* Căci la drept vorbind, și *preotul este un artist.* Printre toate celelalte motive de ordin dogmatic, săvârșirea unei slujbe mai are și *scopul de a trezi emoția religioasă, care ajută apoi la întărirea simțământului religios.* Enoriașii care nu sunt făcuți să guste această emoție religioasă, *sunt pe jumătate pierduți pentru biserică.* De aceea am băgat de seamă, că mare greșală fac acei preoți, *cari dau slujba peste ochi.* Și când spun aceasta, mă gândesc la aceia cari o rostesc sau o cântă atât de repede, încât cu greu poți înțelege ceva dintr'ansa. Ba am văzut și preoți cari săvârșesc sf. Liturghie, în măsura în care se găsește biserica de populată.

În astfel de împrejurări *credița se slăbește, biserica rămâne din zi în zi tot mai nepopulată. Enoriașii devin apoi indiferenți, iar cei setoși după emoția religioasă, se îndreaptă acolo unde o găsesc. Adeseori la sectanți.*

Călăuzit de acest principiu, n'am săvârșit sf. Liturghie sau celelalte slujbe în funcțiune de numărul enoriașilor prezenți. De au fost la biserică 20, de au fost 100, eu am făcut slujba la fel: *cu aceeași grijă de întotdeauna.* Iar când citeam în sufletul enoriașilor, că ar dori o slujbă și mai pompoasă și mai plină de emoție, nu m'am

sfiit să invite pe câte un frate preot, de aproape sau de departe, *să facem slujba în sobor*. Și întotdeauna am avut rezultate nebănuite de frumoase: *biserica din ce în ce mai plină de oameni și oamenii din ce în ce mai electrizați de emoția religioasă*.

Concomitent, n'am neglijat nici *predica*.

Până când am căpătat o îndemânare, întotdeauna m'am pregătit din ajun. Temele le-am ales cu multă băgare de seamă. Mai întâi am vorbit cu privire la *evanghelia zilei*. Și ca să nu se plictisească enoriașii, auzind mereu acelaș și acelaș lucru, în al doilea an am ales alte teme. N'am mai făcut explicarea evangheliei zilei, ci explicarea *sf. liturghii*, explicarea *sf. taine* și a *ierurgiilor*. Ca să-i atrag și mai mult pe enoriași la biserică, anunțam cu o săptămână înainte despre ce am să vorbesc în Dumineca viitoare. Vestea se ducea dela un capăt la altul al satului și când sosea sărbătoarea, biserică gema. *În felul acesta enoriașii s'au învățat să vină la biserică*. Este drept, că îmi dedeam toată osteneala ca predica pe care o rosteam, să fie rostită cu simțire, pornită dela inimă, și într'o formă populară, după gradul auditorului, întotdeauna ilustrată cu pilde ușoare, alese de prin cărți, jurnale, reviste sau chiar din viața lor. Nu abuzam de atenția enoriașilor, ci vorbeam cât se poate de pe scurt. Ba adeseori am făcut și pauze de câte-o Duminecă sau două.

După desvoltarea unor asemenea chestiuni, pentru ca să nu se micșoreze interesul pentru predică și prin urmare, pentru ca să fac pe enoriași să vină întotdeauna la biserică, *am început să vorbesc despre sectanți*, deși în parohie n'am nici unul. Faptul că se găsesc prin împrejurimi și că au posibilitate să se întâlnească cu ei, mi-au dat imbold și mai mult, să nu trec cu ușurință peste această chestiune. Și ca să am și mai mult succes, oridecâteori vorbeam despre sectanți, *dăruiam enoriașilor prezenți câte 10—15 broșuri care tratau aceleași lucruri*, dar mai pe larg. Ce bucurie pe enoriași când primeau asemenea cărți!...

Totuși, legătura dintre mine și popor, nu mi se părea așa de strâns legată, numai prin faptul că săvârșeam toate serviciile religioase cu atenția și evlavie cuvenită și predicam aproape în toate Duminecile și sărbătorile. De aceea, în zilele de lucru o-

dată pe săptămână, *am început să mă cobor în mijlocul enoriașilor: să-i vizitez*. (Unde ar fi norocul să se practice și la noi acest duh pastoral. Nota Red.) Cu timpul, aceste vizite s'au schimbat în *adevărate adunări religioase*. Ne strângeam mai mulți enoriași în casa unui om. Aci, după ce ne întrebam de sănătate, alunecam în discuțiunea lucrurilor creștinești și religioase. Nu uitam să iau cu mine Sf. Scriptură și alte cărți, care, știam că vor fi de trebuință. Să fi văzut pe enoriași ce setoși erau după învățătura evangheliei! Ei singuri spuneau: „Ce neștiutori am trăit până acum!..“

În felul acesta am desvoltat și mai mult interesul pentru biserică. Acum ei singuri vin și mă roagă să-i învăț coruri religioase, ba chiar să-i pregătesc pentru a cânta și sf. Liturghie.

Cu alte cuvinte, legătura dintre mine și ei s'a făcut așa de strâns, încât Dumineca și sărbătoarea *întotdeauna vin la biserică*.

Fără îndoială, la aceasta a adăogat mult, și *viața curată* pe care am dus-o în afară de biserică: *în familie și în societate*.

Am mai spus-o și o repet: nimic nu este mai dezastruos pentru o biserică, decât incorectitudinea preotului. Pentru că poporul vrea ca preotul să fie pildă în curățenie și viață morală. Vrea ca ceea ce predică să și facă. *Cum l-a văzut că una spune la biserică și alta face după ce a ieșit de acolo, se depărtează de el*. Și depărtându-se de el, se înțelege, se depărtează și de biserică.

Da, da, viața morală a preotului, bunăitatea, blândețea și tactul lui atrage pe creștini la biserică.

Eu am remarcat aceste lucruri cu privire la frecvența enoriașilor la biserică și le-am experimentat. Și sunt mulțumit de rezultatul la care am ajuns. Evident sunt și la mine în sat enoriași cari nu vin la biserică. De aceștia se vor găsi în toate satele. Dar, comparată frecvența dela biserică mea, cu frecvența dela bisericile altor sate, unde uneori este aproape inexistentă, cred că însemnează ceva munca și zelul care se depune. Și dacă toate acestea le spun nu pentru a mă lăuda — cei care mă cunosc de aproape știu bine acest lucru — ci pentru simplul și nobilul motiv ca experiența și mijloacele pe care eu le între-

buintez să fie spre orientare și altora, dori-tori de a afla binele, precum și eu l-am dorit.

Și aș fi foarte fericit, dacă și alți preoți cu experiență mult mai bogată, ar reliefa unele lucruri în legătură cu problema frecvenței la biserică. Lucruri ce, am credința, ne-ar interesa pe toți.“

Un preot.

Principiile fundamentale ale organizației bisericești de azi.

II.

(Urmare)

Principiul constituțional.

După cum marele Mitropolit Șaguna avea complexă dreptate când combătea *absolutismul* în biserică ca pe unul ce a fost transplantat de pe me-leagurile vieții de stat, tot astfel putem susține azi, cu acelaș drept, că sistemul constituțional din biserică noastră este produsul puternicului curent de libertate constituțională, care s'a înstăpănit în Europa în veacul al XIX.

Că acesta influențare deasemenea nu are nimic comun cu ideologia *protestantă* voi dovedi-o chiar cu mărturia unui bun cunoscător al bisericilor protestante sub raport organizatoric.

Prof. Emil Sehling în studiul său despre istoria constituțiunilor bisericești protestante (*Geschichte der protestantischen Kirchen Verfassung* pg. 42) face următoarea apreciere asupra organizației inițiale a ramurei, relativ celei mai democratice, asupra bisericii Calvine:

„Poporul însuși nu participă la guvernarea (bisericii). Cel mult controlează gestiunea presbiterului... Orice activitate pozitivă îi este interzisă. O alegere de preot de către comunitate este ceva necunoscut la Calvini; presbiterii nu sunt reprezentanții comunității, ei nici nu sunt **aleși ci numiți**. Este deci **absolut greșit** a căuta obârșia ideilor **moderne reprezentative** în lumea de idei Calvină. Toate aceste sunt idei **moderne**, cari ce-i drept s'au înstăpănit în toate organizațiile reformatorilor de azi, dar cari nu pot fi prezentate drept concepții genuin Calvină“.

După aceasta necesară punere la punct să examinăm, cari sunt *elementele esențiale* ale unui regim constituțional și în ce măsură au penetrat ele în organismul bisericii noastre? După concepția clasică, un Stat sau o corporațiune e constituțională dacă în viața ei colectivă s'au întronat următoarele patru principii:

1. *Domnia absolută a legilor*, cărora se supun toți cetățenii, inclusive capul statului.

2. *Sistemul reprezentativ*, adică participarea activă a poporului la întreaga viață obștească prin reprezentanți liber aleși.

3. *Electivitatea organelor colegiale sau individuale*, puse în fruntea afacerilor publice.

4. *Raportul dintre suveranitatea națională și cea monarhică*.

Mitropolitul Andrei Șaguna împreună cu colaboratorii săi dela 1868 au stat, poate pentru *întâiaș dată* în *biserica ortodoxă*, în fața *formidabilei probleme*, de-a organiza biserica lor pe baza acestor principii constituționale: fără însă de-a lesă și diminuea întru nimic drepturile și prerogativele *canonice ale ierarhiei*.

Pentru că să nu se uite:

Biserica ortodoxă este o *biserică ierarhică „ex divina institutione“*.

Mântuitorul a transmis puterea de-a conduce biserica sa asupra Apostolilor. Dela aceștia ea a trecut prin punerea mânilor asupra Episcopilor, contemporani cu Apostolii și dela aceștia ea a trecut „*per successionem ab initio decurrens*“ asupra Episcopatului din zilele noastre.

Pentru a înlesni armonizarea principiilor constituționale cu absolutismul monarhic al ierarhiei, s'a construit distincția aceea genială dintre „*obiectele bisericești spirituale dogmatice și simbolice*“ deoparte (St. org. § 171) și dintre cele „*religioase, culturale, fundamentale și epitropești*“ (Legea de org. ort. 4) de alta.

Numai *aceste din urmă* formează obiectul autonomiei constituționale.

Pe când cele *dintâi* au fost rezervate *compenței exclusive a ierarhiei*.

În urma acesteia s'a redus în mod simțitor și suprafața și puțința de conflict între Episcopat și între organismul constituțional.

Mai rămânea o singură greutate de rezolvit anume: *coordonarea și organizarea drepturilor ierarhiei, cu principiile constituționale în cadrele și pe terenul propriu al autonomiei bisericești*.

Aplicarea și în viața bisericească, a-*lor trei* principii, din cele *patru*, pe cari le-am înșirat, ca fiind caracteristice într'un regim constituțional, nu a întâmpinat nici o greutate deosebită.

E numai natural, ca și în domeniul autonomiei constituționale bisericești toate elementele constitutive, adică atât clerul cât și poporul credincios să fie supus acelorași legi și regulamente, discutate și votate în corporațiuni legal constituite conform sistemului reprezentativ iar hotărârile să fie executate prin organe liber alese.

Un singur principiu constituțional, cel de al *patrălea*, care tratează despre *raportul dintre suveranitatea națională și cea a monarhului* a fost și este încă și azi isvorul unor controverse și discuții numeroase în viața bisericii, și mai ales în cea a Statului constituțional.

Pe terenul dreptului public problema se învârtă în jurul așanumitelor *prerogative regale*.

Chestiunea se pune așa:

— *Ce drepturi are un monarh constituțional față de hotărârile adunărilor legiuitoare?*

Deja în constituanta franceză dela 1789 s'au ivit discuții pătimașe între aderenții unui „*veto absolut*“ și acei ai unui drept de veto numai „*suspensiv*“.

Controversa a fost rezolvită atât la 1794, cât și în constituția Belgiană dela 1830 în sensul lui „*veto absolut*“.

Constituția Română dela 1866 ca și cea dela 1923, recunosc suveranului același drept.

Cred, că nu va fi fără interes să arăt peripețiile și evoluția aplicării acestui principiu în organismul constituțional al bisericii ortodoxe române.

E interesant, că acesta este *singurul* punct în jurul căruia s'au dat *soluții diferite* întâi de către A. Șaguna în proiectul său, apoi în Statutul org. dela 1868 și în fine în Statutul și Legea de organizare în vigoare azi.

Să începem cu analizarea concepției genuine a lui Șaguna așa cum se desprinde ea din proiectul său.

Amintesc numai în treacăt că pe chestiunea aceasta s'a formulat acuzațiunea, că Șaguna ar fi fost un „reacționar incorigibil și că în consecință „Statutul organic nici în părțile lui cele mai esențiale nu ar fi opera lui Șaguna“, ci al fruntașilor mireni „ultraliberali“, chiar „francmasoni“ din comisia organizatoare a Congresului dela 1868.

Voiu lăsa să vorbească și aici faptele *obiective și controlabile*.

1. Înainte de toate trebuie să fixăm, că în întreg proiectul lui Șaguna nu dăm de nici o urmă a vre-unui veto în favorul Episcopilor *față de hotărârile puterii legiuitoare adecă a adunărilor eparhiale și a Congresului național bisericesc*.

În punctul acesta Șaguna a fost dela început de *perfect acord* cu colaboratorii săi dela 1868.

Un fel de drept de „veto“ ba poate ceva și mai mult și-a rezervat Șaguna în proiectul său numai față de unul din cele trei organe *executive*, așa cum le preconizase el în proiectul său.

Anume, Șaguna prevedea, în proiectul său pentru *fiecare din cele trei ramuri de afaceri autonome, cel bisericesc, cel școlar și cel fundațional* sau epitropesc, *câte un organ executiv independent*. Astfel în locul unui singur „Consistoriu“ sau cum îi zicem azi a unui „Consiliu eparhial“, cu trei secții, Șaguna propunea înființarea:

1. *Unui Sinedrion al protopopilor sau Consistor*, un

2. *Senat școlar*, și o

3. *Epitropie Eparhială*.

Acum e cert, că Șaguna propusese în proiectul său drepturi extinse în favorul Episcopului nu numai în ce privește *numirea* membrilor acestui Consistor, ci chiar un drept de-a *modifica* hotărârile Consistorului „*înăltând propria sa convicțiune la sentința definitivă*“. Aceasta însă numai în cazul, când hotărârea „*ar vătămă vaza și onoarea bisericii, a clerului și poporului sau ar tulbură pacea în biserică*“.

Și acum bine să ne notăm *distincția de mai jos*, pentru că ea va explica complect atitudinea lui Șaguna și în același timp va reduce la justă valoare toate acuzele de reacționarism ce i s'au făcut:

Șaguna *trebuia* să procedeze așa cum a procedat din simplul motiv că „Consistorul“ contemplat de el nu eră să fie *numai un organ executiv administrativ ci în același timp și un organ consultativ al Episcopilor în toate „chestiunile bisericesti rituale și spirituale*“.

Or e cert, că în astfel de chestiuni un cano-nist consumat ca Șaguna nu putea să cedeze un pas din „*plenitudinea puterii arhieresti*“.

Îndată ce însă Congresul dela 1868 a modificat — desigur cu asentimentul lui Șaguna — structura și atribuțiile Consistorului reducându-l la rolul unui organ pur administrativ, Șaguna va fi fost cel dinfăi, care a renunțat la orice drept de veto față de hotărârile Consistorului devenit o simplă „*secție bisericească*“.

2. Congresul constituant dela 1868 a menținut — desigur tot de comun acord cu Șaguna dreptul Episcopului de-a aproba sau nu alegerea membrilor din „Secția bisericească“ a „Consiliului eparhial“.

Era logic și prudent, ca să i se admită Chiriarhului cel puțin în *teorie* o influență asupra alegerii celor mai apropiați Consilieri ai săi din „Senatul“ sau „Secția bisericească“.

3. Ne mai rămâne să examinăm soluția pe care a dat-o actualul Statut de organizare al bisericii ortodoxe chestiunei *dreptului de veto*:

Chestiunea aceasta și în general aceea a prerogativelor ierarhiei a dat prilej la lungi și laborioase discuții și la diferite soluții în cursul tratativelor de unificare. Așa de pildă „*Anteproiectul de statut*“ din 1 Iunie 1921, redactat de o subcomisiune, în frunte cu Prea fericitul Patriarh a încuviințat chiriarhilor un *drept de veto suspensiv chiar față de hotărârile adunărilor eparhiale*.

Iată ce cetim în art. 45 și 46 al acestui anteproiect:

„*Hotărârile adunării eparhiale se prezintă chiriarhului spre aprobare. O hotărâre neaprobată de chiriarh se debate din nou de adunarea eparhială și dacă ea din nou nu întrunește asentimentul chiriarhului, chestiunea se trimite Sf. Sinod spre rezolvire*“.

Soluția asupra căruia s'a oprit proiectul de Statut care a devenit apoi lege în 1925, prezintă un fel de *compromis între liberalismul extremist al Statutului organic dela 1868 și între concepția reacționară a anteproiectului dela 1921*.

Anume art. 135 al Statutului în vigoare azi, *abandonând* ideia unei censurări și aprobări a hotărârilor adunărilor legiuitoare de către chiriarh, se mulțumește a-i încuviința acestuia numai un simplu *drept de recurs* la Congresul național bisericesc. Și acesta însă numai în cazul, când hotărârea:

„*ar putea vătămă interesele bisericii sau ale Statului*“.

Congresul Național bisericesc apoi sau aprobă hotărârea atăcată sau o anulează cu trimitere la aceeași adunare eparhială.

(Va urma)

Prof. Dr. V. Moldovan.

Zel pastoral. Preotul unui spital de surdo-muți din Berlin, nu s'a îndestulit numai cu slujba „mută“ pentru ascultători, ci le-a învățat semnele de vorbire, ținându-le predici pe cari surdo-muții le înțeleg din semne și mișcarea buzelor. — Ce exemplu bun pentru prooții muți la predică!

CRONICA

Lucrările la Catedrală merg normal. Schelăria internă a fost scoasă complet și acum se lucrează la podirea cu mozaic, la șlefuirea stâlpilor de marmoră și așezarea unor sculpturi. În curând se va așeza și iconostasul (partea de jos), apoi paralel și stranele, așa încât la 15 Octomvrie va fi gata. — La aranjarea parcului din jurul Catedralei se lucră din partea primăriei cu acelaș zor. Strázile vor fi asfaltate, înlocuindu-se petrișul ce le făcea aproape in-practicabile până acum. Întreagă Piața Catedralei va deveni de nerecunoscut, creind adevăratul centru românesc al Clujului.

Regulamentul de funcționare al asociațiilor religioase (Advențiști de ziua 7-a, Bapțiști și Creștini după Evanghelie), publicat în numărul acesta al foii noastre, a fost scos și în broșură separată și se poate comanda dela Librăria Eparhială cu prețul de 3 Lei exemplarul.

Burse vacante la Institutul Surorilor de Ocrotire din Cluj. Direcțiunea Institutului aduce la cunoștință că pentru anul nou școlar care începe la 1 Octomvrie a. c., mai sunt un număr restrâns de burse. Se preferă absolventele de liceu și bacalaureatele. Candidatele să-și înainteze cererile la Institut, Cluj Calea Moșilor 27.

La Căminul de ucenice „Domnița Ileana” din Cluj, Calea Dorobanților 52, sunt 10 locuri vacante. Părinții, cari doresc a-și da fetițele ca interne, unde învață și meseria ce dorește, în atelierele înființate pe lângă cămin: croitorie, lingerie, țesatorie, mode și flori, conduse de profesoare titrate, să se adreseze până la data de 1 Oct. a. c. la Direcțiunea Căminului.

Concurs. Pentru întregirea a două posturi de cantor, la cele două biserici parohiale ort. rom. din Cluj, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile. Venitele acestor două posturi sunt câte una mieie Lei lunar, sesiune cantorală de câte 7 jug. 542 st. și stola obicinuită. Candidații trebuie să fie ortodocși români cu diplomă de cantor și eventual alte acte de serviciu. În termenul concursului trebuie să

se prezinte la oficiul parohial, pentru a li se arăta toate obligațiunile, și la biserică pentru a cânta. Actele se vor înainta la oficiul parohial din Cluj, str. Bisericii ort. 6.

CONVOCATOR.

On. Preoțime tractuală, prin aceasta este convocată la conferința de toamnă, care se va ține Duminică în 24 Septemvrie 1933, în parohia Șieu, în legătură cu Hramul Bisericii de-acolo.

Ordinea de zi este următoarea:

1. Sâmbătă în 23 Septemvrie a. c., ora 4 d. m. Vecernie și slujirea Sf. Maslu pentru obște cu predică rostită de I. Bălan, ev. Gr. Măgerușan, despre *Rugăciune și taina sf. Maslu, ca mijloc de însănătoșare și întărire sufletească a creștinilor.*

2. Duminică în 24 Septemvrie a. c., dimineața la ora 8 Utrenie și sf. Liturghie, slujită în sobor de toți preoții prezenți. În loc de priceasnă, predică rostită de pr. Vas. Maximilian, ev. Z. Feier, despre *Credința ortodoxă — credința strămoșească, ca mijloc de întărire a neamului românesc.*

După sf. Liturghie, conferință publică rostită de pr. I. Bunea, ev. Nic. Cristea, despre *Cauzele cari au contribuit la răcirea credincioșilor de păstorii lor și de biserică și mijloacele de îndreptare.*

3. Conferință intimă la ora 3 d. m.:

a) Deschiderea conferinței, cetirea apelului nominal și constituirea biroului; b) Cetirea ordinului Consistorului Nr. 4897 din 23 August 1933, referitor la conferința de primăvară și scuzarea absențelor; c) Discuțiune asupra serviciilor divine, a predicilor și a conferinței publice. Aceasta din urmă va fi lucrată în scris de fiecare preot și prezentată la Conferință; d) Comunicate oficiale, ev. propuneri și închiderea Conferinței.

Întrucât ținerea Conferinței acesteia prezintă un deosebit interes în parohia Șieu, față de încercări de propagandă proselită acolo, se impune fiecărui preot a fi prezent. Absențele nejustificate vor fi pedepsite; ținută reglementară.

Bistrița la 31 August 1933.

Oficiul protopopesesc ort. rom.

Din incredințare:

Pr. Victor Mureșian.

PARTEA OFICIALĂ

CONSILIUL EPARHIAL ORT.-ROM. DIN CLUJ

Nr. 4038—1933.

Reglementarea**Asociațiilor religioase și a sectelor.**

În „Monitorul Oficial“ Nr. 193 din 24 August 1933, se publică decizia Ministerului de Culte și Instrucție Nr. 114.119, prin care se reglementează activitatea asociațiilor și sectelor religioase permise și se opresc cele nepermise.

Dăm în cele ce urmează întreg acest regulament, pentruca preoțimea noastră să-l consulte și să-l țină în evidență pentru orientare și conformare:

„Noi, ministru secretar de stat la Ministerul Instrucțiunii, al Cultelor și al Artelor,

Având în vedere dispozițiunile art. 5 și 22 din Constituție și prevederile legii pentru regimul general al cultelor, referitoare la garantarea libertății de credință și satisfacerea necesităților de ordin moral superior, în cadrul legilor organice ale statului român, ținând seamă însă de faptul că unele credințe religioase, atât prin conținut, cât și prin forma lor exterioară de manifestare, ating moralitatea publică, ordinea și siguranța statului,

Decidem:

Art. I. Este cu desăvârșire interzisă activitatea următoarelor asociațiuni religioase: Asociația Internațională a Studenților în Biblie, Mileniștii, Martorii lui Iehova (sau Martorii lui Dumnezeu, sau Martorii lui Dumnezeu-Iehova), Penticostaliștii, Biserica lui Dumnezeu Apostolică, Nazarenii, Inocențiștii, Hliștii (Hlăstăii), Adventiștii-Reformiști și Secerătorii, întru cât doctrinele lor aduc atingere legilor și instituțiilor statului, iar prin practicile lor contravin ordinii publice și moralității.

Art. II. Se vor bucura de drepturile și libertățile pe care Constituția le acordă asociațiilor în genere, asociațiile religioase adventiste de ziua a 7-a, Bapțiștii și Creștinii după Evanghelie.

Art. III. În interesul statului, al respectului credinței și cultului, garantate de Constituție locuitorilor țării, asociațiunile religioase, prevăzute la art. 2, sunt autorizate de Ministerul Instrucțiunii, al Cultelor și al Artelor, să funcționeze în următoarele condițiuni:

a) Se vor considera ca membri ai asociației religioase respective, persoanele care prezintă dovada că au aderat la acea asociație religioasă dela întemeierea ei sau au fost înscrise în registrul de membri ai asociației, înainte de 22 Aprilie 1928.

Pe lângă acestea pot face parte din asociație persoanele care vor prezenta adevărul (formularul Nr. 6) dela oficiul stării civile, că au părăsit cultul căruia aparțineau mai înainte, conform art. 45 din legea pentru regimul general al cultelor.

Toți cei care părăsesc un cult, sunt obligați să achite toate contribuțiunile pentru anul în curs, la care au fost impuși înainte de declarația părăsirii cultului, conform art. 46 din legea pentru regimul general al cultelor.

Schimbarea cultului, conform art. 44 din legea pentru regimul general al cultelor, trebuie să fie liber consimțită. În caz că o astfel de schimbare s'a făcut prin violență morală, prin promisiuni de avantajii, prin constrângere materială sau prin înșelăciune, se va pedepsi cu retragerea autorizației de funcționare a asociației religioase în genere sau a uneia din formațiunile sale parțiale, în care s'au petrecut astfel de cazuri, dacă aceasta nu a pedepsit ea însăși imediat pe făptuitori;

b) Organizațiile centrale județene sau pe mai multe județe, sub orice denumire, ale uneia din asociațiunile religioase, autorizate și care funcționează pe baza unui statut aprobat de Ministerul Instrucțiunii, al Cultelor și al Artelor, vor ține câte un registru de toți membrii înscrși, înștiințând din 6 în 6 luni, la începutul fiecărui semestru, prefectura sau prefecturile județelor respective de toate schimbările survenite în registrul membrilor, în cursul semestrului încheiat.

Adunările locale, făcând sau nu parte din comunități, aprobate de Ministerul Instrucțiunii, al Cultelor și al Artelor, vor ține de asemenea registre de numele, naționalitatea, profesiunea și domiciliul aderenților, prezentând la aceleași intervale copii semnate de conducătorul local, pe propria sa răspundere, la primăriile unităților administrative respective.

Primăriile vor înainta prefecturii respective din 6 în 6 luni, tablouri de numărul aderenților diferitelor asociațiuni religioase în cursul semestrului încheiat, iar prefecturile la rândul lor, vor înainta astfel de tablouri generale din tot județul Ministerelor Instrucțiunii, al Cultelor și al Artelor și Interne, în aceleași intervale;

c) Cererile pentru autorizarea de funcționare a adunărilor locale, care nu fac parte din comunități aprobate de Ministerul Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor, precum și înființarea de noi filiale ale comunităților existente, se vor înainta prin prefectura județului respectiv Ministerului Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor. Ele vor trebui să cuprindă:

1. Numele asociației religioase;
 2. Dacă admit sau nu persoane duhovnicești și denumirea lor;
 3. Localitatea în care își desfășoară activitatea;
 4. Locul unde se află casa de rugăciuni;
 5. Un tablou cuprinzând numele și pronumele, cetățenia, profesiunea și domiciliul membrilor adunării locale, cu indicația pentru fiecare dacă e membru al acelei asociații religioase prin naștere sau prin schimbarea cultului și de când anume;
 6. Numele și pronumele, confesiunea naționalitatea și domiciliul conducătorului local responsabil.
- Cererea de autorizare poate fi colectivă sau semnată de un împuternicit al adunării.

În termen de o lună dela data prezentării ce-

rierii la prefectură, aceasta este obligată să facă toate cercetările și să raporteze Ministerului Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor, pentru ca acesta să poată hotări;

d) Casele de rugăciuni vor trebui să îndeplinească condițiunile de salubritate și igienă, cerute de regulamentele edilitare și polițienești, oricărui local de adunare publică.

Ele nu vor putea servi decât pentru adunările și slujbele religioase ale asociației respective.

În interesul ordinii publice, spre a se evita conflicte cu caracter interconfesional, primăriile, la eliberarea autorizațiilor de constituire a caselor de rugăciuni aparținând uneia din asociațiile religioase autorizate, vor avea în vedere să nu fie aproape de bisericile cultelor recunoscute.

Închiderea caselor de rugăciuni se va putea face numai în urma ordinului Ministerului de Interne, pe baza cererii Ministerului Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor.

Orice abateri dela lege și dela dispozițiunile acestei decizii din partea asociațiunilor religioase, constatată în forma legală de autoritățile administrative și polițienești, va fi adusă la cunoștința Ministerului de Interne, și în acelaș timp a Ministerului Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor, care va hotărî asupra sancțiunilor;

e) Predicatorii, persoanele duhovicești, superiori și conducătorii locali (presbiteri, bătrâni, frați bătrâni, etc.), vor trebui să îndeplinească următoarele condițiuni:

1. Să știe carte;

2. Să aibă 25 de ani împliniți;

3. Să nu fi fost judecați și condamnați pentru fapte criminale, pentru furt, escrocherie, abuz de încredere, tănuire de lucruri furate, înșelăciune, cumpărarea sau primirea ca amanet a unor lucruri furate, pentru dezertare sau nesupunere la încorporare, să nu fi fost destituiți sau revocați dintr-o funcțiune pe care au ocupat-o.

Predicatorii, persoanele duhovnicești, superiori, precum și orice fel de conducători ai acestor asociații nu vor putea purta vestiminte religioase sau călugărești, singura dovadă despre calitatea lor fiind biletele de identitate eliberate de Ministerul Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor.

Predicatorii, persoanele duhovnicești și superiori vor putea să-și desfășoare activitatea într'una sau mai multe localități din acelaș județ sau mai multe județe, după cum fiecare a fost autorizat de Ministerul Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor, prin biletul de identitate.

Predicatorii vor putea face educația religioasă a copiilor membrilor asociației, dacă ei însăși posedă pregătirea dovedită prin titluri care le dau dreptul de catehizare.

Art. IV. Serviciile religioase de tot felul ale asociațiunilor religioase enumerate în art. 2 nu se pot face sub cerul liber, ci numai în casele de rugăciuni autorizate ca atare în condițiunile deciziei de față, evitându-se orice act, care ar putea aduce vre-o jignire cultelor recunoscute sau ar constitui o demonstrație împotriva lor.

Orice slujbă religioasă sau orice manifestare de credință, care prin natura ei ar trebui săvârșită în afară de casele de rugăciuni, se va face numai în urma învoirii prealabile a autorităților administrative și polițienești locale, cu observarea strictă a dispozițiilor legilor și regulamentelor pentru ordinea publică.

În acest scop, autoritățile locale vor fixa dinainte, la cererea conducătorului local al asociației și de comun acord cu acesta, data și locul când vor putea avea loc aceste ceremonii.

Se exceptează înmormântările din cauza caracterului lor urgent.

Se va evita orice manifestație ostentativă, care ar jigni cultele recunoscute, precum și orice afișaj sau procesiune demonstrativă.

Autoritățile locale nu vor putea refuza această autorizație decât în urma unui raport motivat aprobat de Ministerul Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor.

Adunările locale, filialele sau comunitățile vor putea reclama direct Ministerului Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor în caz de nemulțumire față de procedura sau hotărîrea autorităților locale.

Art. V. Întrucât este știut că adeseori oameni descalificați și răufăcători se introduc prin case fără învoirea proprietarului sau a locatarilor, sub pretextul distribuirii broșurilor de propagandă religioasă, urmărind însă în realitate comiterea de delict, se va evita desfacerea acestora prin vânzători ambulanți.

Asociațiunile religioase autorizate sunt libere să editeze scrieri religioase, tipărituri de cântări religioase, broșuri cu subiect de ocrotire morală sau știință popularizată, menționând pe ele denumirea asociației religioase. Distribuția acestora se va putea face în casele de rugăciuni, în librării sau în chioșcuri fixe pentru desfacerea ziarelor și publicațiilor.

Art. VI. Asociațiunile religioase de aceeași credință pot să-și dea între ele ajutoarele materiale în cuprinsul țării, cu respectarea dispozițiilor art. 12 din legea pentru regimul general al cultelor. Ele sunt însă obligate să ceară învoirea Ministerului Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor pentru primirea de orice fel de ajutoare din străinătate, fie pe numele generic al asociației, fie pe numele conducătorilor responsabili ai ei.

Art. VII. Este permis asociațiilor religioase autorizate, care vor fi dobândit personalitatea juridică în condițiunile legii pentru regimul general al cultelor, să întemeieze stabilimente de asistență publică și ocrotire socială conform legilor existente.

În ce privește școlile pentru pregătirea personalului duhovnicesc — sub orice denumire s'ar prezenta (institute biblice, seminarii teologice, cursuri sau cicluri de conferințe pentru predicatori, etc.), ele vor putea funcționa numai cu aprobarea prealabilă a Ministerului Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor, conform legilor învățământului și legii cultelor (art. 15).

Art. VIII. Statutele tuturor asociațiunilor religioase autorizate, fie cu caracter general, adecă pe toată țara, fie cu caracter parțial, vor trebui să aibă aprobarea prealabilă a Ministerului Instrucțiunii, al

Cultelor și Artelor pentru a avea existență legală, indiferent dacă prin ele se prevăd anumite formațiuni cu dreptul de persoană juridică sau numai simple asociațiuni de fapt.

Art. IX. Adunările locale baptiste se vor putea organiza în comunități, conform art. 53 din legea pentru regimul general al cultelor, pe baza statutului tip, pus de acord cu dispozițiunile legii pentru regimul general al cultelor și aprobat de acest minister cu Nr. 76.647 și 76.648 din 1933, aplicabil pe tot cuprinsul țării.

Cererile pentru aprobarea acestor comunități se vor înainta direct Ministerului Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor.

Art. X. Comunitățile baptiste aprobate de acest minister în anul curent până la data prezentei decizii, pe baza statutului tip, vor înainta Ministerului Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor, în termen de 60 de zile, un tablou de predicatorii, personalul duhovnicesc și conducătorii locali ai adunărilor, repartizați pe județe, spre a li se elibera biletele de identitate și a fi comunicați prefecturilor respective.

Adunările locale, care nu fac parte din comunități aprobate de Ministerul Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor, însă au fost autorizate să funcționeze în baza deciziei Nr. 24.536 din 1928, adică prin aprobarea conducătorului (predicatorului) de către acest minister și luarea la cunoștință a casei de rugăciuni de autoritățile locale, se vor conforma prezentei decizii în termen de 60 zile dela publicare.

În acelaș termen se vor conforma dispozițiunilor prezentei decizii (punctele *c* și *e* din art. 3) și adunările locale, care funcționează acum fără autorizație, după care dată orice activitate a lor va fi oprită în caz de neconformare.

Art. XI. Toate dispozițiunile anterioare, deosebite și contrarii prezentei decizii, sunt și rămân abrogate.

Art. XII. D. consilier al Direcției Cultelor este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispozițiunilor prezentei decizii.

Dată la 21 August 1933.

p. Ministru, subsecretar de stat, P. Andrei.
Nr. 114.119.

Cluj, la 13 Septembrie 1933.

Consiliul eparhial.

CONCURS

Pentru întregirea postului de *capelan* cu drept de succesiune pe lângă parohul Protopop onorar, Procopiu Costea din *Ighiel*, protopopiatul Alba-Iulia, publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

Venitele cuprinse în declarația protopopului onorar Procopiu Costea dată în scris în 8 August 1933, care declarație se poate

consulta atât la Veneratul Consiliu eparhial, cât și la Oficiul nostru protopopesc și a concluzelor cons. par. din 2 Iulie și adunării par. din 16 Iulie a. c.

Reflectanții la acest post își vor înainta Oficiului nostru protopopesc în termenul deschis, cererile de concurs însoțite de toate documentele reglementare, putând, cu învoirea noastră, a se deplasa în parohie, spre a face cunoștință cu poporul.

Concurenții vor prezenta act de învoire dela P. S. Episcop, fără de care nu vor fi luați în candidare.

Alba-Iulia, la 25 August 1933.

Oficiul protopopesc al tractului Alba-Iulia, în conțelegere cu Consiliul parohial din Ighiel.

(24) 3—3 Alexandru Baba, protopop.

Nr. 25—1933.

(25) 3—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei de clasa II-a *Râpa-de-jos*, protopopiatul Reghin, jud. Mureș, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială cu supraedificate în stare bună.
3. Sesiune parohială 31 jugăre arător și cositor.
4. Drept de pășunat în izlazul comunal pentru 4 vite și în pășunile de munte pentru 2 vite în mod gratuit.
5. Dela fiecare familie una mierță de cucuruz sfărmat sau echivalentul în bani.
6. Lemne de foc în pădure, pe picioare.
7. Stola stabilită în ședința din 3 Septembrie a. c.

Reflectanții la acest post își vor înainta actele cerute de Regulamentul în vigoare, acestui oficiu și cu prealabila încuviințare a protopopului se pot prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu credincioșii.

La cererea de candidare se va alătura și actul de învoire a P. Sf. S. Episcopului, fără de care nimeni nu poate fi luat în candidare.

Reghin, la 4 Septembrie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român al Reghinului, în conțelegere cu Consiliul parohial.

I. Maloș, protopop.